

U źródeł Mądrości, Rzeszów 1997, ss. 350.

Pod tym skromnym tytułem, w otoczce anonimowości, ukrywa się zbiór cennych artykułów. Jest to bowiem praca zbiorowa pod red. ks. S. Hareźgi ofiarowana Ks. profesorowi Stanisławowi Potockiemu w 35-lecie pracy naukowej i dydaktycznej. Bowiem w r. 1995 minęło 35 lat pracy naukowo-dydaktycznej Ks. Profesora w Instytucie Teologicznym w Przemyślu. Autorami poszczególnych artykułów są koledzy, przyjaciele i uczniowie Jubilata, w większości związani z KUL-em, gdzie Ks. Potocki pracował jako docent i profesor nadzwyczajny w latach 1985–93.

W pracy zbiorowej udział wzięli: ks. H. Borcz, *Studium biblijne w Przemyślu od r. 1687 do czasów najnowszych*; ks. E. Chmura, *Czy warto dzisiaj być człowiekiem prawym? Biblijno-pastoralna refleksja na kanwie Ps 73*; ks. M. Czajkowski, *Praca i płaca w Piśmie świętym*; ks. A. Garbarz, *Przestanki biblijne „Ewangelii pracy” wg enc. JP II „Laborem exercens”*; ks. S. Hareźga, *Postawy na drodze wiary wg J*; ks. J. Homerski, *Nawrócenie i pojednanie w nauczaniu proroków ST*; ks. S. Kozioł, *Obraz życia małżeńskiego i rodzinnego w świetle tekstów prorockich*; ks. J. Kudasiwicz, *Pieśń nad pieśniami chrześcijańskiego małżeństwa (Ef 5, 21–33)*; o. H. Langkammer OFM, *Maryja a Mądrość*; ks. R. Rubinkiewicz SDB, *Sytuacja prawna imigranta w świetle ST*; U. Szwarc, *Sylwetki niektórych postaci kobiecych w ST*; ks. A. Tronina, *Od śmierci do życia. Konstrukcja literacka Tb*; ks. G. Witaszek CSSR, *Cierpienie Joba – mądrość „nieortodoksyjna”*.

Kraków

Ks. JERZY CHMIEL

JERZY ŁACINA, *Słownik arabsko-polski*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 1997, ss. 946.

Ostatnio obrodziły u nas słowniki do nauki języka arabskiego. Po pierwszym *Słowniku arabsko-polskim* J. Daneckiego i J. Kozłowskiej (Wiedza Powszechna, Warszawa 1996) ukazał się *Słownik arabsko-polski* opracowany przez Jerzego Łacinę, a wydany przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu.

Jerzy Łacina kontynuuje szczytne tradycje polskiej arabistyki, będąc uczniem takich profesorów, jak Tadeusz Lewicki, Andrzej Czapkiewicz czy Roman Stopa. Nad *Słownikiem* pracował – jak sam pisze we Wstępie – siedem lat, a nie była to praca ani łatwa, ani lukratywna. Jednakże *finis coronat opus* i otrzymaliśmy pokaźny wolumin, zawierający ok. 12 tys. haseł głównych, 20 tys. haseł z odnośnikami i ponad 40 tys. różnych arabskich form wyrazowych. Jest to zatem najobszerniejszy słownik arabsko-polski.

Słownik ten zainteresuje biblistów z tej racji, że język arabski jest użyteczny w studium filologii biblijnej (hebrajskiej, aramejskiej czy syryjskiej), a także, że istnieje wiele wczesnych przekładów biblijnych na język arabski. Język arabski wchodził w skład studium biblijnego na wydziałach teologicznych (tak było w Wydziale Teologicznym UJ) i dobrze byłoby do tej praktyki powrócić. Ks. Jakub Wujek (1541–1597), którego czterechsetlecie

śmierci w tym roku wspominamy, spotkał się zapewne w czasie swoich studiów na uniwersytecie w Wiedniu ze słynnym orientalistą francuskim, Wilhelmem Postellem, który wykładał tamże grekę i arabski.

Będzie użyteczny *Słownik arabsko-polski* dla badaczy liturgii orientalnych, a także dla misjonarzy, którzy zamierzają pracować w krajach, gdzie jest używany język arabski.

W Polsce było zawsze żywe zainteresowanie Orientem, a dzisiaj, w dobie tak rozwiniętych kontaktów politycznych, handlowych, kulturalnych czy po prostu turystycznych, pomoce leksykalne są nieodzowne. W tak ważnym dla przyszłości świata dialogu między religiami, a w tym wypadku w dialogu chrześcijańsko-islamskim, Sobór Watykański II „wzywa wszystkich, aby wymazując z pamięci przeszłość szczerze pracowali nad wzajemnym zrozumieniem” (Deklaracja *Nostra aetate*, nr 3). Jan Paweł II w swej wielkiej wizji łączenia poważnionych w obliczu roku 2000 pisze o poszukiwaniu „właściwych metod (...), które mają pogłębić dialog z żydami i z wyznawcami islamu” (List apostolski *Tertio millennio adveniente*, nr 53). A do takich metod należy znajomość języka.

Trzeba przeto pogratulować Jerzemu Łacinie znakomitego dzieła, co *aere pennius*, Wydawnictwu Naukowemu UAM zaszczytnej edycji i życzyć, ażeby korzystano obficie z tej cennej pomocy do nauki języka, którego używa na kuli ziemskiej kilkaset milionów ludzi.

Kraków

Ks. JERZY CHMIEL

Biblia w dokumentach Kościoła. Wybór tekstów i komentarz, red. Ks. R. Pietkiewicza (Aby lepiej słyszeć słowo Pana, t. II), Wrocław 1997, ss. 190.

W ramach serii *Aby lepiej słyszeć słowo Pana*, pod redakcją i kierunkiem ks. H. Lempy, ukazał się jako tom II zbiór dokumentów Kościoła nauczającego odnoszących się do zagadnień biblijnych. Przekłady dokumentów są zaopatrzone komentarzami pióra ks. H. Lempy i ks. R. Pietkiewicza, z wyjątkiem *Dei verbum*, gdzie i przekład, i komentarz jest dziełem o. A. Jankowskiego OSB. Zostały zatem pomieszczone następujące dokumenty: enc. Leona XIII *Providentissimus Deus*; fragmenty encyklik Piusa X *Pascendi Dominici gregis* i Benedykta XV *Spiritus Paraclitus*; enc. Piusa XII *Divino afflante Spiritu* i *Humani generis*; Instrukcja Papieskiej Komisji Biblijnej *Sancta Mater Ecclesia* oraz Konst. dogm. o Objawieniu Bożym Soboru Wat. II *Dei verbum*. Nie ma natomiast ostatniego dokumentu Papieskiej Komisji Biblijnej z 1993 r. *O interpretacji Pisma św. w Kościele*, a to z racji – jak motywują redaktorzy – chwilowej obecności tekstu na rynku księgarskim i potrzeby jego nowego przekładu. Koniecznie jednak nowa wersja tego dokumentu winna się ukazać, bo jest to w tej chwili najważniejszy dokument po *Dei verbum*!

Jest zatem do dyspozycji studentów teologii i wszystkich zainteresowanych sprawami biblijnymi zbiór podstawowych „dokumentów biblijnych” Magisterium Kościoła. A swoją drogą – marzy się w języku polskim wydanie dokumentów podobne do wspianiałej dwujęzycznej edycji włoskiej: